

**UCHWAŁA NR XXIX/180/2013
RADY GMINY DOBRE**

z dnia 26 kwietnia 2013 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2011 – 2012 r. „Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Dobre na lata 2009 – 2013”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675; z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281; z 2012 r. poz. 567 oraz z 2013 r. poz. 153), art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390; z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875; z 2007 r. Nr 192, poz. 1394; z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz z 2010 r. Nr 75, poz. 474 i Nr 130, poz. 871), Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Dobre za lata 2011 – 2012, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobre.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy.

Przewodniczący Rady

Tomasz Kuźba

Załącznik do Uchwały Nr XXIX/180/2013
Rady Gminy Dobre
z dnia 26 kwietnia 2013 r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
w latach 2011 - 2012**

„Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Dobre na lata 2011 – 2014” uchwalony został przez Radę Gminy Dobre uchwałą nr IV/19/2011 z dnia 31 stycznia 2011 r. i wszedł w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 57, poz. 385 z dnia 9 marca 2011 r. tj. w dniu 24.03.2011 r.

Z realizacji programu Wójt sporządza co dwa lata sprawozdanie i przedstawia je Radzie Gminy. Obowiązek sporządzenia sprawozdania wynika z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.).

W związku z upływem dwuletniego okresu obowiązywania „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dobre na lata 2011 – 2014” w dniu 23.03.2013 r., Wójt Gminy Dobre przedstawia Radzie Gminy Dobre sprawozdanie z jego realizacji.

Wprowadzenie:

W latach 2011 – 2012 ilość zabytków nie uległa zmianie.

Na terenie Gminy Dobre w dalszym ciągu znajduje się 5 obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, które stanowią:

1. Kościół parafialny rzymskokatolicki p.w. Św. Bartłomieja w Bronisławiu,
2. Kościół parafialny rzymskokatolicki p.w. Św. Jadwigi i N.M.P. w Byczynie,
3. Kościół parafialny rzymskokatolicki p.w. Wniebowzięcia N.M.P. w Krzywosądz,
4. Dwór murowany – pałac Modlińskich w Krzywosądz – obecnie plebania,
5. Zajazd murowany – obecnie dom w Dębach w rej. Krzywosądz.

Ponadto na terenie gminy znajduje się 75 obiektów zabytkowych objętych ochroną konserwatorską, z których 14 nie istnieje, w tym: 12 obiektów z zespołu cukrowni w Dobrem, park w Szczebłotowie i wiatrak w Byczynie, a poza tym znajdują się 3 założenia dworsko-parkowe, jeden park podworski oraz jedno założenie ogrodowe związane z willą dyrektora cukrowni.

Zinwentaryzowane obiekty znajdujące się pod opieką konserwatorską to zespoły kościołów parafialnych i cmentarze, szkoła, domy urzędników i robotników, stare budynki gospodarcze, kapliczki, figury, groby i mogiły, zespoły dworsko-parkowe w tym: dwory, oraz stanowiska archeologiczne.

Założenia „Programu”:

Zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, program ma na celu:

- 1) włączenie problematyki ochrony zabytków do bieżących zadań, wynikających z zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 2) uwzględnianie uwarunkowań prawnych opieki nad zabytkami,
- 3) rozpoznawanie potrzeb dotyczących podejmowania działań zmierzających do zahamowania procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania,
- 4) eksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- 6) tworzenie warunków współpracy z właścicielami zabytków dla zapewnienia ich opieki.

Głównym celem strategicznym Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Dobre na lata 2011 – 2014 jest „Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego Gminy Dobre dla przyszłych pokoleń.”

Dla realizacji wyznaczonego celu założono, że „niezbędne jest podjęcie przez władze samorządowe działań, które staną się priorytetami na najbliższy czteroletni okres obowiązywania programu.” Założono też, że utrzymanie zasobów zabytkowych we właściwym stanie, oraz dążenie do poprawy ich stanu, będzie wymagało długofalowych działań.

Program zakłada realizację celów przez wyznaczone priorytety:

Przyjęte priorytety :

1. Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.
2. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.
3. Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu świadomości.

Realizacja programu w latach 2011 - 2012:

Ad. 1

- Zahamowanie procesu degradacji zabytków oraz doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania:

W okresie sprawozdawczym obejmującym lata 2011-2012 zostały przeprowadzone prace konserwatorsko-restauratorskie dwóch obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków

dokonane przez ich właścicieli. Prace zostały sfinansowane częściowo ze środków budżetu gminy, udzielonych w ramach dotacji w kwocie 40.000,-zł, zgodnie przyjętą Uchwałą Nr XXI/125/08 Rady Gminy Dobrze z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji z budżetu gminy na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, w tym:

W roku 2011 Parafia Rzymsko-Katolicka w Bronisławiu wykonała prace konserwatorsko-restauratorskie i roboty budowlane, polegające na „rekonstrukcji kasetonów stropu nawy głównej Kościoła pw. Św. Bartłomieja Apostoła w Bronisławiu”, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem: A/482 (330/A - całkowity koszt zadania- wynosił 87.200,- zł, w tym: koszt zadania przewidzianego do realizacji w latach 2011 – 2012 - wynosił 69.235,40 zł - całość prac zrealizowano w 2011 r.

Z budżetu gminy została udzielona dotacja w kwocie 20.000,-zł.

W roku 2012 Parafia Rzymsko-Katolicka w Krzywosądzcy, wykonała prace konserwatorsko-restauratorskie polegające na „rekonstrukcji drzwi wejścia głównego i drzwi do zakrystii oraz konserwacji ściany zachodniej Kościoła pw. Wniebowzięcia N.M.P w Krzywosądzcy”, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem: A/467 – całkowity koszt zadania zrealizowanego w 2012 r. wynosił 65.125,- zł.

Z budżetu gminy została udzielona dotacja w kwocie 20.000,-zł.

Dotacje zostały rozliczone w terminach określonych w umowach.

Ponadto, w minionym okresie zostały wykonane prace na obiekcie objętym ochroną konserwatorską, znajdującym się pod opieką Gminy:

1) W roku 2011 Gmina wykonała drugą część ogrodzenia kowalskiego przy „Grobie Nieznanego Żołnierza Radzieckiego w Kłonowie”, które zostało sfinansowane z dotacji udzielonej przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego w kwocie 1.000,-zł. Grób został wcześniej odrestaurowany i wymagał zabezpieczenia, a ponadto zostały podniesione walory estetyczne i kulturowe tego Miejsca Pamięci Narodowej.

Zgodnie z cytowaną wyżej uchwałą od 2009 roku istnieje możliwość ubiegania się o dotacje z budżetu gminy na prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Jednakże w myśl obowiązujących przepisów nie ma możliwości dofinansowania prac konserwatorsko-restauratorskich na obiektach zabytkowych nie wpisanych do rejestru zabytków.

Zatem celowe będzie wprowadzenie zachęt dla jednostek i osób fizycznych do inwestowania w zabytki np. przez ulgi podatkowe itp..., w drugim okresie sprawozdawczym obowiązywania „programu”.

2) Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne:

wzmocniono dbałość o utrzymanie porządku i zagospodarowania w obejściach obiektów objętych ochroną konserwatorską będących własnością i pod opieką gminy, oraz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru przez ich właścicieli.

Ad. 2.

- Zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.

1) W okresie sprawozdawczym Rada Gminy Dobrze podjęła uchwałę Nr XXV/160/2012 r. z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobrze. W „studium” zostały uwzględnione uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, a ponadto zostały określone obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Projekt „studium” został uzgodniony i zaopiniowany przez wszystkie jednostki określone w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2) W 2011 roku przystąpiono do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie obszaru położonego w miejscowości Dobrze, który obecnie przygotowany jest do przedłożenia Radzie Gminy do uchwalenia. W projekcie przedmiotowego planu, zostały ustalone zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

3) Zapisy dotyczące spełnienia warunków konserwatorskich w myśl ustawy z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) były każdorazowo wprowadzane do decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu inwestycji celu publicznego.

- Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy.

1) Sporządzono Gminną ewidencję zabytków w komputerowej bazie. Do ewidencji wprowadzono wszystkie obiekty zabytkowe wpisane do rejestru i objęte opieką konserwatorską, które zostały zweryfikowane pod kątem stanu zachowania, własności oraz lokalizacji ich na poszczególnych nieruchomościach, zgodnie z numeracją działek w ewidencji gruntów.

W kartach imiennych, brak jest jedynie fotografii, ponieważ część zdjęć posiadamy w wersji cyfrowej, a większość w wersji papierowej. W bieżącym roku planuje się wykonać pozostałe zdjęcia wszystkich istniejących obiektów w wersji cyfrowej i uzupełnić je w poszczególnych kartach.

2) Prowadzona jest stała aktualizacja stanu zasobów Gminnej ewidencji zabytków.

3) Istnieje możliwość udzielenia pomocy innym podmiotom w przypadku sporządzania wniosków do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie do rejestru zabytków cennych obiektów zabytkowych.

Ad. 3

- Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy.

Udostępniono informacje o najważniejszych obiektach zabytkowych na stronie internetowej gminy www.ugdobre.pl w zakładce zabytki.

- Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.

1) Tematyka ochrony dziedzictwa kulturowego jest włączona do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjum.

2) Prowadzi się specjalistyczne rozpoznanie obiektów i zespołów zabytkowych związane z przygotowaniem planowanych inwestycji, powołując każdorazowo nadzór konserwatorski.

3) Prowadzono monitoring i weryfikację danych obiektów zabytkowych uwzględnionych w komputerowej bazie gminnej ewidencji zabytków.

- Promocja dziedzictwa kulturowego

Obiekty zabytkowe były prezentowane w folderach gminnych i gazecie powiatowej.

Podejmowane są działania zwiększające atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych, czego przykładem jest działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Dobrem mieszczącego się w obiekcie zabytkowym, który organizując różne spotkania, występy, pokazy itp., przyczynia się do stałej ekspozycji tego obiektu.

Władze samorządowe nie posiadają większego wpływu na poprawę stanu obiektów zabytkowych stanowiących własność osób prywatnych. Niektóre obiekty, szczególnie domy zostały częściowo odrestaurowane, zaś stan większości obiektów nie uległ zmianie, lub nieznacznie pogorszył się.

Podsumowanie

Podsumowując przedmiotowe sprawozdanie z realizacji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dobrze” należy stwierdzić, że nie wszystkie założone priorytety zrealizowano w minionym dwuleciu, co jest zrozumiałe zgodnie z założeniami programu, że opieka nad zabytkami jest procesem ciągłym i długofalowym.

Pomoc udzielona przez władze samorządowe w finansowaniu poszczególnych zadań mających na celu poprawę stanu obiektów zabytkowych, następowała w ramach możliwości i zaplanowanych środków, na podstawie złożonych wniosków.

Wypracowane zostały pewne formy współdziałania z innymi podmiotami przy ochronie zabytków. Poprawił się również stan zachowania części obiektów zabytkowych.

Przewodniczący Rady

Tomasz Kuźba